

Економічна діяльність іноземних банків в Україні: проблеми та перспективи розвитку

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи економічної діяльності іноземних банків в Україні.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану, проблем та перспектив розвитку економічної діяльності іноземних банків в Україні.

Методи дослідження. При написанні статті використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження економічних явищ і процесів щодо економічної діяльності іноземних банків в Україні, методи системного аналізу та узагальнення наукових досліджень.

Результати роботи. Визначено, що розвиток банківської діяльності пов'язаний зі світовими процесами глобалізації та інтернаціоналізації. З'ясовано, що в результаті інтернаціоналізації банківської діяльності виникли транснаціональні банки. Узагальнено провідні транснаціональні банки в різних країнах світу. Досліджено стан банківської діяльності в Україні та кількість комерційних банків за період 2013–2023 р.р. З'ясовано, що банкам з іноземним капіталом належить суттєва частка в банківській сфері України. Узагальнено переваги та недоліки присутності іноземного капіталу у банківській сфері України. Визначено основні тенденції діяльності банків України протягом останніх років та з'ясовано, що головною тенденцією є скорочення кількості іноземних банків в банківському секторі України. Однак, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків в Україні щорічно збільшується. Узагальнено показники діяльності банківського сектора України щодо залучення іноземного капіталу за період 2019–2023 р.р. Визначено, що в Україні оцінка ефективності діяльності банківського сектора здійснюється Міністерством фінансів України за рейтингом стійкості банків. Проаналізовано рейтинг стійкості банків за 1 квартал 2023 р.

Галузь застосування результатів. Корпоративна економіка та міжнародний бізнес, міжнародна економіка, глобальна економіка.

Висновки. Присутність іноземного банківського капіталу стала невід'ємним елементом розвитку банківської системи України, вплив якого на банківську систему є досить суттєвим. Наявність в економіці України значних обсягів іноземного капіталу є ознакою її макроекономічної стабільності.

Ключові слова: глобалізація банківської діяльності; транснаціоналізація банківської діяльності; банківська система; іноземні банки; транснаціональні банки.

SHATSKAYA Z. Ya.
SYNHAYIVSKA S. P.
RUZIEV M. V.

Economic activity of foreign banks in Ukraine: problems and development prospects

The subject of the study is the theoretical and methodological foundations of the economic activity of foreign banks in Ukraine.

The purpose of the study is to analyze the current state, problems and prospects for the development of the economic activity of foreign banks in Ukraine.

Research methods. When writing the article, general scientific and special methods of researching economic phenomena and processes related to the economic activity of foreign banks in Ukraine, methods of systematic analysis and generalization of scientific research were used.

Work results. It was determined that the development of banking activity is connected with the global processes of globalization and internationalization. It was found that transnational banks

emerged as a result of the internationalization of banking activities. The leading transnational banks in different countries of the world are summarized. The state of banking activity in Ukraine and the number of commercial banks for the period 2013–2023 were studied. It was found that banks with foreign capital have a significant share in the banking sector of Ukraine. The advantages and disadvantages of the presence of foreign capital in the banking sector of Ukraine are summarized. The main trends in the activity of Ukrainian banks in recent years were determined and it was found that the main trend is the reduction of the number of foreign banks in the banking sector of Ukraine. However, the share of foreign capital in the authorized capital of banks in Ukraine increases annually. The indicators of the activity of the banking sector of Ukraine regarding the attraction of foreign capital for the period 2019–2023 are summarized. It was determined that in Ukraine the assessment of the effectiveness of the banking sector is carried out by the Ministry of Finance of Ukraine based on the rating of the stability of banks. The stability rating of banks for the 1st quarter of 2023 was analyzed.

Field of application of results. *Corporate economy and international business, international economy, global economy.*

Conclusions. *The presence of foreign banking capital has become an integral element of the development of the banking system of Ukraine, the influence of which on the banking system is quite significant. The presence of significant amounts of foreign capital in Ukraine's economy is a sign of its macroeconomic stability.*

Keywords: *globalization of banking activity; transnationalization of banking activity; banking system; foreign banks; transnational banks.*

Постановка проблеми. З початком війни банківська система України вистояла, незважаючи на критичні виклики, зберігши керованість та безперебійність платежів. На вітчизняному банківському ринку функціонує понад 65 банків, серед яких як вітчизняні, так і іноземні. «За період війни ринок покинули всього 6 банків, три з яких належали російським акціонерам: державні «МР Банк» («Сбербанк»), «Промінвестбанк», приватний «Банк Форвард», а також три вітчизняні: «Мегабанк», «Банк Січ» та «Ibox Bank» [2]. Однак на сьогоднішній день «вітчизняна банківська система продовжує зазнавати суттєвого впливу від високого рівня присутності в ній банків з іноземним капіталом» [4]. Маючи більш сильні позиції на світових ринках, іноземні банки поступово намагаються зайняти монопольні позиції і на вітчизняному банківському ринку, «збільшуючи залежність української економіки від іноземного капіталу» [4].

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженню особливостей банківської діяльності в Україні присвячено багато праць вітчизняних науковців, серед яких: Азізова К. М., Киркач С. М., Колодізев О. М., Нужнова Ю. А., Рац О. М., Рябус К. М., Татар М. С. та багато інших. Їх дослідження присвячено огляду загальних питань функціонування банківського сектору України. Особливості економічної діяльності іноземних банків на вітчизняному ринку є недостатньо

висвітленими та потребують нових поглиблених досліджень.

Виклад основного матеріалу. Подальша глобалізація світового господарства не можлива без розвитку міжнародного банківського бізнесу та поглиблення транснаціоналізації банківської діяльності. Ці тенденції набули бурхливого розвитку починаючи з другої половини ХХ ст. Серед основних чинників, що вплинули на інтернаціоналізацію банківської діяльності є такі: інтернаціоналізація економічного життя країн з розвинутою ринковою економікою; транснаціоналізація банківської діяльності; цифровізація банківського сектору; формування у фізичних та юридичних осіб нових вимог до організації банківських послуг; розвиток нових фінансових ринків і можливостей отримання значних прибутків у короткі проміжки часу; тощо. Окрім того, значним чинником розвитку міжнародного банківського бізнесу стали процеси дерегулювання фінансових ринків і транскордонного руху капіталу, що розпочалися на межі 70 – 80-х рр. ХХ століття. До цього часу уряди деяких країн світу чинили перепони як для проникнення іноземних банків на свій фінансовий ринок, так і щодо виходу на зарубіжні ринки національних фінансових компаній. При цьому наслідком розвитку міжнародного банківського бізнесу стало посилення конкуренції на національних фінансових ринках.

Головною причиною інтернаціоналізації банківської діяльності стало зростання обсягів міжнародної торгівлі, прямих іноземних інвестицій транснаціональних корпорацій. Інтернаціоналізація банківської діяльності дозволила банкам поступово розширити свій бізнес за рахунок нових клієнтів на світових ринках. В результаті інтернаціоналізації банківської діяльності виникли транснаціональні банки. Транснаціональні банки (ТНБ) – це «міжнародні банківські монополії, що досягли такого рівня міжнародної концентрації та централізації капіталу, який завдяки зрощуванню з промисловими монополіями дозволяє їм брати реальну участь в економічному розподілі світового ринку позичкових капіталів і кредитно-фінансових послуг» [1]. Це великі кредитно-фінансові установи, що мають широку мережу закордонних філій, відділень або представництв. Їх діяльність характеризується високою питомою вагою міжнародних операцій (понад 50 %), глобалізацією діяльності, універсальністю послуг. Основними клієнтами ТНБ є транснаціональні корпорації, іноземні уряди та державні інститути, міжнародні організації. Важливою рисою ТНБ є структура їх доходів, в якій у сукупному доході найбільшою та досить високою питомою вагою є прибутки від операцій за кордоном.

В Україні діяльність іноземних банків регулюється згідно з Законом України «Про банки і банківську діяльність», в якому банк з іноземним капіталом визначається як такий, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10 %. Поряд з поняттям «банк з іноземним капіталом» НБУ виокремлює поняття «іноземний банк», головними ознаками якого є розташування центру прийняття стратегічних рішень за кордоном і контроль іноземних власників [11]. Банки з іноземним капіталом поділяються на:

- контрольовані національними власниками. До таких установ належать банки, в яких частка

іноземних інвесторів не перевищує 50 %. Вони контролюються вітчизняним капіталом;

- контрольовані іноземними власниками. До таких установ належать банки, в яких частка іноземних інвесторів становить понад 90 %. Вони контролюються іноземним капіталом.

ТНБ сформувалися на базі найпотужніших комерційних банків промислово розвинутих країн. Ці банки посідають перші місця на національних ринках позичкових капіталів і є банківськими монополіями (табл. 1).

Результатом глобалізації банківської діяльності у сфері банківських відносин України стало входження іноземного банківського капіталу та посилення його впливу на розвиток банківської системи країни (рис. 1).

З рис. 1 видно, що у 2013 р. в Україні діяло 176 банків, серед яких 43% становили банки з іноземним капіталом. У 2023 р. загальна кількість банків впала до 67 (або 38 %), серед яких кількість банків з іноземним капіталом впала до 52 (або 56 %).

Банкам з іноземним капіталом належить суттєва частка в банківській сфері України. Суттєвою тенденцією розвитку банківської діяльності в Україні є «скорочення кількості банківських установ вітчизняних власників, причому, банки з іноземним капіталом демонструють незначні зміни у кількості» [4]. Зараз досить актуальним є питання можливості використання іноземного капіталу для нарощування обсягу капіталізації вітчизняної банківської системи.

У результаті входження України у світовий економічний та банківський простір, відбулося активне надходження іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор. Цей процес містить як позитивні, так і негативні тенденції (табл. 2).

Основним мотиваційним чинником входження іноземних інвесторів на банківський ринок України стали ринкові переваги, вищий прибуток на капітал і можливість розширення свого бізнесу.

Таблиця 1. Транснаціональні банки в провідних країнах світу

Назва країни	Назви транснаціональних банків
США	«Bank of America», «Сітібенк», «Чейз Манхеттен»
Великобританія	«АБН Амро Холдингс», «Барклейс Бенк», «Нешнл Вестмінстер Венк», «Мідленд Бенк», «Ллойдс»
Франція	«Насьональ де Парі», «Сосьєте Женераль», «КредиЛионне»
Німеччина	«Дойче Банк», «Комерц Банк», «Дрезднер Банк»
Японія	«Бенк оф Токіо-Міцубісі», «Сумітомо Бенк», «Дай-іті Кангео», «Фуджі Бенк», «Сакура Бенк»

Джерело: складено авторами за [1].

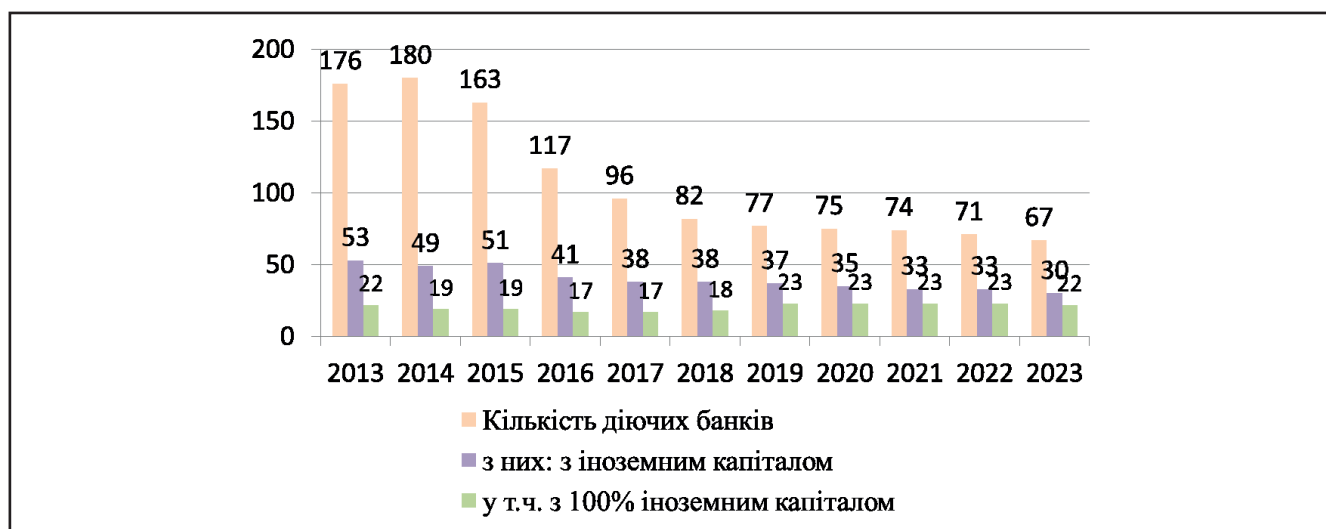

Рисунок 1. Кількість комерційних банків в Україні за період 2013–2023 р.р.

Джерело: створено автором за даними [5]

Таблиця 2. Переваги та недоліки присутності іноземного капіталу у банківській сфері України

Іноземний капітал у банківській сфері України	
переваги	недоліки
Наповнення вітчизняного валютного ринку ресурсами та зменшення залежності від внутрішньої обмеженості валютних коштів	Втрата найпривабливіших клієнтів та найвигідніших валютних операцій, а отже, послаблення їхніх позицій у валютній діяльності
Незначне здешевлення вартості валютних ресурсів за умов стабільного валютного курсу та відсутності ажіотажного попиту на іноземну валюту	Порівняно швидке зростання та переважання частки іноземних банків
Розширення можливостей щодо ефективного розміщення капіталу, масштабів проектного фінансування і прямих іноземних інвестицій	Зростання нестабільності на ринку внаслідок підвищеної вразливості фінансового сектора країни до світових валютно-фінансових криз, постійних змін на міжнародних ринках цін позичкових капіталів
Встановлення та розширення відносин між національними й іноземними банками, що сприятиме здійсненню швидкого та якісного валютного обслуговування власних і клієнтських інтересів	Переважання операцій спекулятивного характеру та спекулятивних змін попиту та пропозиції іноземних валют
Розширення доступу до міжнародних валютних ринків і ринків капіталів	Підвищення загрози впливу капіталів за кордон і посилення волатильності валютних курсів
Удосконалення організаційних процесів у валютній діяльності: підвищення якості аналізу та прогнозування динаміки розвитку, підвищення якості управління ризиками, впровадження сучасних банківських технологій і міжнародного досвіду здійснення валютних операцій, підвищення стандартів та якості валютного обслуговування, вдосконалення корпоративного управління	Порушення рівноваги та спричинення тиску на вітчизняну банківську систему сильними гравцями міжнародного рівня
Посилення конкуренції та підвищення ефективності функціонування банківських установ як головних учасників системи валютних відносин	Підвищення ризику залежного розвитку та нав'язування іноземними банками своїх правил гри в боротьбі за клієнта і витіснення вітчизняних банків із цього ринку
Розвиток ринкової інфраструктури: розширення суб'єктного та кількісного складу учасників валютного ринку	Прихід іноземних банків, що не мають високих міжнародних рейтингів і достатнього обсягу капіталу
Удосконалення та розширення спектра виконуваних банками валютних операцій	Ризики банкрутства головного офісу іноземного банку

Джерело: складено авторами за [1].

Це стосувалось насамперед середніх за розміром західно-європейських банків, яким не вдавалося збільшити обсяг операцій у Західній Європі через конкуренцію і обмеженість вільних ресурсів. Поступово транснаціональні банки стали одними головних інвесторів національної банківської системи, починаючи з регіональних ринків. Іноземний капітал у банківській сфері України є «інструментом розвитку суб'єктів господарювання та забезпечення неперервності процесів суспільного відтворення шляхом перерозподілу тимчасово вільної вартості на умовах строковості, платності, повернення та забезпечення» [12], що є його головною перевагою.

Основними тенденціями діяльності банків України протягом останніх років є:

- зростання обсягів активів та частки іноземного капіталу;
- погіршення якості кредитних портфелів банків;
- збиткова діяльність банківського сектору;
- поступове підвищення капіталізації банків (зокрема, за результатами діагностичного обстеження НБУ);
- реалізація затверджених регулятором планів капіталізації [6].

Кількість банків з іноземним капіталом в Україні щорічно змінюється, при чому головною тенденцією є скорочення кількості іноземних банків в банківському секторі України (рис. 2).

З рис. 2 можна зробити висновок, що загальна кількість банків в Україні у 2023 році, порівняно з 2013 роком, скоротилася на 109 банків, (або

на 62%). Разом з тим, за 4 квартал 2022 року кошти населення в іноземній валюті, що вкладені в банки, зросли на 8,7% (-4,6% р/р). Строкові вклади населення у валюті зросли на 20,8%. Найвідчутніше зростали вклади в установах із розвинутим інтернет-банкінгом, зокрема ПриватБанку (+51,4%) та окремих приватних банках (+28% для групи). Цьому сприяв дозвіл НБУ купувати валюту онлайн для розміщення на депозитах.

Однак, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків в Україні щорічно збільшується (табл. 3, 4).

Упродовж 2019–2023 р.р., як видно з табл. 3 та 4, спостерігається негативна динаміка щодо присутності банків з іноземним капіталом в Україні. Якщо на 01.01.2019 р. кількість банків з іноземним капіталом становила 48,05 %, то станом на 01.01.2023 р. – 44,78 %. На даний час в Україні працює 30 банків з іноземним капіталом. За підсумками 2023 р. їх сумарний прибуток досяг 18,5 млрд грн, що на 285 % більше, ніж роком раніше. У загальному прибутку банківської системи частка іноземних банків склала 31 %.

Для аналізу ефективності діяльності банківського сектора Міністерством фінансів України щорічно формується «Рейтинг стійкості банків». Рейтингу стійкості банків від порталу «Мінфін» – це щоквартальна оцінка діяльності банків на підставі інформації з офіційних і відкритих джерел. До рейтингу увійшли банки з портфелями роздрібних депозитів від 1 млрд гривень. Фінустанови отримують бал від 1 до 5 залежно від показ-

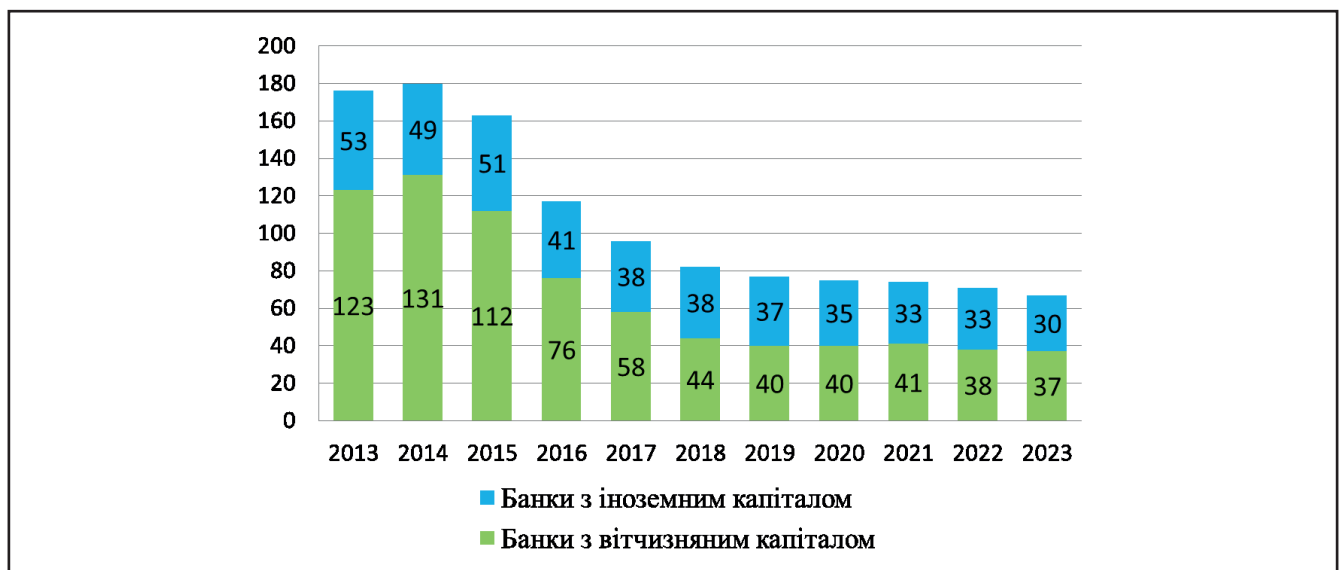

Рисунок 2. Динаміка кількості банків в Україні 2013–2023 р.р.

Джерело: створено автором за даними [5]

Таблиця 3. Загальні балансові показники банківської діяльності в Україні (млрд, грн)

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Загальні активи	1571	1737	1840	1911	1982	2206	2358	2717
у т.ч. в іноз.вал.	800	788	755	779	718	746	679	819
Чисті активи	1254	1256	1334	1360	1493	1823	2053	2354
у т.ч. в іноз.вал.	582	519	507	495	492	585	583	731
Валові кредити суб'єктам господарювання	831	847	864	919	822	749	796	801
у т.ч. в іноз.вал.	492	437	423	460	381	332	292	281
Чисті кредити суб'єктам господарювання	614	477	451	472	415	432	540	529
Валові кредити фізичним особам	176	157	171	197	207	200	243	210
у т.ч. в іноз.вал.	97	83	68	61	38	31	21	13
Чисті кредити фізичним особам	96	76	92	114	143	149	200	134
Кошти суб'єктів господарювання	349	413	427	430	525	681	800	943
у т.ч. в іноз.вал.	141	177	163	150	191	233	233	317
Кошти фізичних осіб	402	437	478	508	552	682	727	934
у т.ч. в іноз.вал.	215	239	244	241	238	285	270	340

Джерело: створено автором за даними [7]

Таблиця 4. Показники діяльності банківського сектора України щодо залучення іноземного капіталу за період 2019–2023 р.р.

№	Показники	Станом на 01 січня				
		2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
1	Кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій	77	75	74	71	67
1.1	з них: з іноземним капіталом	37	35	33	33	30
1.1.1	у тому числі зі стопроцентним іноземним капіталом	23	23	23	23	22
2	Частка активів банків у іноземній валюті у всіх активах, %	36,36	32,91	32,11	28,42	31,08
3	Частка зобов'язань банків в іноземній валюті в усіх зобов'язаннях, %	48,79	43,95	40,13	34,14	37,41
4	Частка банків з іноземним капіталом у загальній кількості банків, %	48,05	46,67	44,6	46,48	44,78
5	Частка банків зі стопроцентним іноземним капіталом у загальній кількості банків, %	29,87	30,67	31,08	32,4	32,84

Джерело: складено авторами за даними [1,7]

ників, що характеризують їх стійкість до стресів і лояльність вкладників: враховується якість активів, ліквідність, можливість зовнішньої підтримки, приріст вкладів, платіжна репутація і та інші показники ефективності банківської діяльності [9]. Дані Рейтингу стійкості банків в Україні за даними офіційної звітності за підсумками 1 кварталу 2023 р. наведено в табл. 5.

З табл. 5 видно, що на перші чотири позиції рейтингу займають банки з іноземним капіталом. Загальні результати діяльності банків «Креді Агрі-

коль Банк», «Райффайзен Банк», «Укрсиббанк» та «Кредобанк» є найвищими і становлять по 4 бали з 5 можливих. Згідно результатів огляду банківського сектору, опублікованого НБУ в лютому 2023 року встановлено, що банківська система вистояла та оперативної адаптувалась до функціонування в умовах повномасштабного вторгнення. На момент публікації огляду банківська система характеризується, як операційно стійка, ліквідна та прибуткова. Цього вдалось досягнути за рахунок впровадження реформ у довоєнний

Таблиця 5. Рейтинг стійкості банків в Україні за підсумками 1 кварталу 2023 р.р.

№	Банк	Загальний рейтинг	Стресостійкість	Лояльність вкладників	Оцінка аналітиків
1	Креді Агріколь Банк	4,19	4,3	4,1	4,2
2	Райффайзен Банк	4,16	4,3	4,1	4,02
3	Укрсиббанк	4,14	4,3	3,8	4,29
4	Кредобанк	4,04	4,1	4,1	3,84
5	Приватбанк	3,87	3,7	3,9	4,29
6	ПУМБ	3,82	3,4	4,6	3,49
7	ОТП Банк	3,77	4,2	3,3	3,67
8	Універсал Банк	3,77	3,2	4,7	3,31
9	Південний	3,62	3,5	4,3	2,69
10	Прокредит Банк	3,55	3,6	3,4	3,67
11	Абанк	3,51	3,1	4,6	2,42
12	Ощадбанк	3,51	2,9	3,9	4,11
13	Піреус Банк	3,50	3,6	3,5	3,22
14	Укрексімбанк	3,41	3,2	3,6	3,49
15	Правекс Банк	3,27	3,3	3,2	3,4
16	Укргазбанк	3,24	3,2	3	3,84
17	Акордбанк	3,22	2,6	3,9	3,49
18	Банк Кредит Дніпро	3,19	3,2	3,4	2,87
19	Сенс Банк	3,18	2,7	4,1	2,69
20	Радабанк	3,16	2,9	3,9	2,33

Джерело: складено авторами за даними [9]

час, докладеним зусиллям самих банків, вчасно вжитих превентивних заходів та підтримці НБУ [3]. Банківська система країни в умовах воєнного стану опинилась у надзвичайно складному стані. Але не зважаючи на виклики воєнного часу банки змогли зберегти свою ліквідність. Особливо банки з іноземним капіталом виявилися набагато стійкішими до складних умов, аніж вітчизняні банки.

Висновки

Отже, у сучасний період розвитку банківської системи в економіці України присутність іноземного банківського капіталу стала невід'ємним елементом її розвитку, а вплив банків з іноземним капіталом на банківську систему України є досить суттєвим. Таким чином, відзначаючи наявність нових тенденцій у розвитку вітчизняної банківської системи, які започаткувались під впливом банків з іноземним капіталом, слід констатувати не тільки різноспрямованість і суперечливість, а і можливість зростання можливих проблем розвитку банківської системи України [1]. Разом з тим, наявність в економіці України значних обсягів іноземного капіталу є ознакою її макроекономічної стабільності, високого рівня довіри інвесторів до банківської системи, законодавчої, виконавчої

та судової гілок влади. Однак, перспективи та наслідки функціонування іноземного капіталу у вітчизняному банківському секторі неоднозначні, тому що головною метою іноземних банків є максимізація прибутку для своїх власників та акціонерів, а не розвиток економіки та підвищення добробуту населення країни, в яку вкладаються міжнародні інвестиції. Транснаціональні банки більше зацікавлені в утворенні однорідної мережі банківських установ, розміщених у різних країнах, діяльність яких координує і контролює центральна установа країни базування.

Список використаних джерел

1. Банківська справа [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Колодізев, О. М. Рац, С. М. Киркач, К. М. Азізова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 347 с.
2. Головні тенденції банківського ринку за 21 місяців. Економічна правда. 2023. 13 березня. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/13/697976/>
3. Кузьменко О. Ю., Кузьменко В. С. Особливості роботи банківської системи під час війни. In: The 10 th International scientific and practical conference «Progressive research in the modern world» (June 22–24, 2023) BoScience Publisher, Boston, USA. 2023. 560 p. 2023. p. 477.

4. Кулиняк І. Банки з іноземним капіталом: рейтинг та роль у забезпеченні сталого розвитку фінансового сектору України. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2018. № 3. С. 36–50.

5. МінФін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>

6. Миненко Л. М. Діяльність іноземних банківських груп в Україні: ключові тенденції та ризики. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Випуск 13. Частина 2. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_2_2017ua/8.pdf

7. Огляд банківського сектору за лютий 2023 рік. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-02.pdf?v=4

8. Прокопенко Н., Мирончук В., Шепель, І. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. Економіка та суспільство. 2022. №41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-33>

9. Рейтинг стійкості банків. Методика. URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/method/>

10. Про банки та банківську діяльність : закон України. 2001. 2121–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

11. Татар М. С., Нужнова Ю. А., Рябус К. М. Вплив іноземного капіталу на банківську систему України в умовах глобалізації. Часопис економічних реформ. 2019. №3. С. 66–75.

12. Шацька З. Я., Тимченко І. В. Проблеми банківського кредитування підприємств агропромислового комплексу. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Випуск №4. URL: <http://global-national.in.ua/issue-4-2015/12-vipusk-4-berezen-2015-r/644-shatska-z-ya-timchenko-i-v-problemi-bankivskogo-kredituvannya-pidpriemstv-agropromislovogo-kompleksu>

References

1. Kolodizev, O. M. & Rats, O. M. & Kyrkach, S. M. & Azizova K. M. (2020) Banking : study guide. Kharkiv: HNEU named after S. Kuznetsia. 347 p.

2. The main trends of the banking market for 21 months. Economictruth.2023.March 13.Available at:<https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/13/697976/>

3. Kuzmenko, O. Yu. & Kuzmenko, V. S. (2023). Peculiarities of the banking system during the war. In: The 10 th International scientific and practical conference «Progressive research in the modern world» (June 22–24, 2023) VoScience Publisher, Boston, USA. 560 p.

4. Kulinyak, I. (2018). Banks with foreign capital: rating and role in ensuring the sustainable development of

the financial sector of Ukraine. Bulletin of the Academy of Labor, Social Relations and Tourism. No. 3. P. 36–50.

5. Ministry of Finance. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>

6. Mynenko, L. M. (2017). Activities of foreign banking groups in Ukraine: key trends and risks. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Issue 13. Part 2. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_2_2017ua/8.pdf

7. Overview of the banking sector for February 2023. National Bank of Ukraine. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-02.pdf?v=4

8. Prokopenko, N. & Myronchuk, V. & Shepel, I. (2022). Principles of functioning of the banking system of Ukraine in the conditions of war. Economy and society. No. 41. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-33>

9. Bank stability rating. Method. (2022). Available at: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/method/>

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001). The law of Ukraine «On banks and banking activity». 2121–III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

11. Tatar, M. S. & Nuzhnova, Yu. A. & Ryabus, K. M. (2019). The influence of foreign capital on the banking system of Ukraine in conditions of globalization. Journal of economic reforms. Vol. 3. Pp. 66–75.

12. Shatska, Z. Ya. & Tymchenko, I. V. (2015). Problems of bank lending to enterprises of the agro-industrial complex. Global and national economic problems. Vol. 4. Available at: <http://global-national.in.ua/issue-4-2015/12-vipusk-4-berezen-2015-r/644-shatska-z-ya-timchenko-i-v-problemi-bankivskogo-kredituvannya-pidpriemstv-agropromislovogo-kompleksu>

Дані про авторів

Шацька Зорина Ярославівна,

к.е.н., доцент, доцент кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну
e-mail: shatskaya@ukr.net

Сингаївська Сніжана Петрівна,

магістрант кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну
e-mail: shatskaya@ukr.net

Рузієв Максим Віталійович,

магістрант кафедри смарт-економіки, Київський національний університет технологій та дизайну
e-mail: shatskaya@ukr.net

Data about the authors**Zorina Shatskaya,**

Ph.D. in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Smart–economics, Kyiv National University of Technologies and Design
e–mail: shatskaya@ukr.net

Snizhana Synhayivska,

Master of the Department of Smart–economics, Kyiv National University of Technologies and Design
e–mail: shatskaya@ukr.net

Maksym Ruziev,

Master of the Department of Smart–economics, Kyiv National University of Technologies and Design
e–mail: shatskaya@ukr.net

УДК 659.441

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10157630>

ЗІНОВ'ЄВА О. В.

Міжнародний досвід формування та реалізації ефективної комунікаційної взаємодії держави з бізнес–середовищем

Предмет дослідження – інституційне середовище комунікаційного процесу між органами публічної влади і бізнесом.

Мета дослідження – узагальнити найбільш ефективні практики та підходи щодо реалізації комунікативної політики держави у взаємодії з діловою спільнотою.

Методи дослідження. Робота побудована з використанням загальнонаукових (аналіз, синтез, індукція, дедукція) та спеціальних (компаративний аналіз, структурно–логічний метод, історичний метод) методів наукового пізнання.

Результати дослідження. Визначено змістовні характеристики ефективності комунікативних процесів держави у взаємодії з бізнес–структурами. Проаналізовано досвід розвинених країн світу у формуванні інституційного середовища комунікаційної взаємодії з бізнесом. Виявлено особливості втілення комунікативної політики держави у відносинах із суб'єктами малого і середнього підприємництва.

Галузь застосування результатів: комунікативна політика держави, державно–приватне партнерство, державне управління.

Висновки. У високорозвинених країнах особлива увага приділяється створенню спеціалізованих інституцій, відповідальних за забезпечення комунікаційної взаємодії з бізнесом та громадянським суспільством. Значна увага приділяється міжвідомчому координуванню комунікацій назовні (з бізнесом) і в середині (між міністерствами), що забезпечує цілісність, послідовність і транспарентність комунікативної політики уряду. Окремі зусилля докладаються для оптимізації комунікаційної взаємодії з суб'єктами малого і середнього бізнесу як основи економічної системи демократичних країн. Для цього в різних країнах побудовані свої механізми обговорення проектів нормативно–правових актів й інших урядових ініціатив з представниками МСБ.

Ключові слова: комунікативна політика, урядові комунікації, public relations (PR), координація комунікативних зусиль, інформування стейкхолдерів.

ZINOVIEVA O. V.

International experience of effective government communication with business environment

The subject of the study is institutional environment of communication processes between public authorities and business.

The purpose of the article is to determine the most efficient practices and approaches of implementation of state's communication policy in interaction with business community.

Methodology. The article is based on the general (analysis, synthesis, induction, deduction) and special (comparative analysis, structural–logical method, historical method) methods of scientific research.